

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο ΠΑΠΑΦΑΝΑΣ

«Και πού γύρισα 'στην Μικράν 'Ασίαν, ένα μεσημέρι που έφηνε ο ήλιος την γην και ταϊσίριζαν τὰ ταισίαια, σάν νά έτηγανίζετο ο κόσμος με λάδι καυτό, μου δείξαν έξω από τὸ 'Οδεμησί την κυρά Παπαδιά, τοῦ Παπαφάνα την γυναίκα !...»

- Τὴν ξέρεις, τσελεπή, αὐτήν ;
- Που θέλεις νά την ξέρω !
- Γιά τὸν Παπαφάνα πουθενά δὲν άκουσες ;
- Πρώτη φορά άκούω !...

Εὐν' ιστορία δολόκληρος γιά κλάμματα και γέλια !... Πὼς έγευνε παπάς ο Παπαφάνας, εὐν' ανεξήγητο γιὰ τὸ χωριό. Τσοπάνης από τὰ βουνά, τραχύς σάν τὸ πουρνάρι και άγριος σάν άγριόγυδο, έγύριζε επάνω στῆς βουνοκορφές καιζων «μπαγλαμά» και τραγουδῶν πονεμένους άμανέδες... Τὸ κρασάκι νά πῆς, τὸ άγα πούσε πειὸ πολύ από τὰ γράμματα και γ' αὐτὸ βγήκε «στραβός» στὸν κόσμο, αλλά «κρασοκανάτα» πρώτης !...

Μιάν ἡμέρα ο πατέρας του τὸν πήρε και τὸν πήγε στη χώρα του Δεσπότη.

- Παπούλη μου, πὼ έφερα τὸ γυιό μου γιά παπὶ. Γι' άλλη δουλειά δὲν κάνει. Γράμματα δὲν ξέρει και πολλά, αλλά στὸ τρέξιμο κανέννας δὲν τὸν φθάνει. Και ο Δεσπότης τὸν χειροτόνησε !

Τὸ χωριὸ άφου έτριψε τὰ μάτια του, άφου έσταυροκοπήθη :

- Τι έπαθε ο Δεσπότης μας ;
- Έσκυψε τὸ κεφάλι του και τὸν εδέχθη. Τι νά κάνη... τὸν εδέχθη και ξεσθύμανε διηγώντας τὰ κατορθώματά του. 'Η αλήθεια είναι όμως πὼς τοῦ φορτίσαν τὸν φτωχὸν, αληθινά και ψεύτικα, ὅτι είχε κάμει !

Λένε δηλαδή πὼς μὴ γνωρίζοντας ο Παπαφάνας γράμματα, συνεβουλεύθη τὸν παπὰ τοῦ γειτονικοῦ χωριοῦ πὼς νά τὰ βγάλη επρα.

-Τὸ Εὐαγγέλιο, τοῦ εἶπε, εἶνε από στάγματα τὸν κεριὸν γεμάτο. Τῆς καθαρές τῆς λέξεις τῆς διαβάζω, αλλά γιά τῆς κηρωμένες τι νά πῶ !

Και μῆπως ξέρω τι λένε γιά νά τῆς πῶ από από τὸ κεφάλι μου;

- Γι' αὐτὸ σπῆς τὸ κεφάλι σου, τοῦ εἶπε ο άλλος παπῆς.

- 'Αμα βλέπεις κηρωμένες λέξεις, νά πηδῆς !

- Καλά, αλλά !

Δὲν έχει αλλά και αλλά. 'Ολοι οἱ παπάδες εἶσι κά- νουν, τὸ ἴδιο ἔκανα και γῶ !...

Εὐχαριστημένος ο Παπαφάνας γύρισε στὸ σπιτί του.

- Γυναίκα, εἶπε στη παπαδιά, εσώθηκα μωρή γυ- ναίκα...

Τὴν Κυριακή περήφανος με ὑψηλά 'την' κεφαλή, ξερο- βήχων προκλητικῶς, ένεφανίσθη με τὸ Εὐαγγέλιον στὸ χέρι...

- Χμ ! «Και εἶπεν τοῖς έαυτοῦ μαθηταῖς, άμην, άμην λέγω ὑμῖν...»

Μιά σταλαξιά κεριὸῦ τὴν έκοψε τῆ φράσι. 'Ο Παπα- φάνας χωρίς νά σταματήση δίνει μιὰ πηδησιά και βρισκεται στη μέση τῆς εκκλησίας...

- «... ὅστις θέλει ὀπισω μου έλθειν...» δευτέρα σταλαξιά, δεύ- τερος πῆδος πρὸς τὴν πόρτα.

- «'Απαρησάσθω έαυτὸν και άράτω στὸν σταυρὸν αὐτοῦ και άκολουθήτω μοι...»

Τρίτος σταλαγμός, τρίτο πῆδημα και εφθασε έξω στὴν κλί- μακα τῆς εκκλησίας...

Οἱ χωρικοὶ εκπλαγέντες από τὸ πρωτοφανές αὐτὸ λειτουργικὸν σαλτάρισμα και βλέποντες και δεύτερον και τρίτον άμα και τὸν παπὰ τους στη θύρα τῆς εκκλησίας, έτοιμοι νά πηδήση έξω τὸν φώναζαν :

- Σὲ καλό σου, παπούλη, τι πηδήματα εἶνε αὐτά ;

Και ο Παπαφάνας, παρεξηγῶσας τοῦ άλλου παπὰ τὴν συμβουλή, πὸν τοῖπτε νά πηδῆ τὰς λέξεις, τους άποκρίθηκε άκόμα σιγοψάλλον :

- Μὲ τὰ κεριά που έχει τὸ Εὐαγγέλιο, βρὲ χριστιανοί, πηδῶν- τας, πηδώντας στὸ γειτονικὸ χωριὸ θά φτάσω.

- Και δὲν θυμάσαι τι ἔκαμει, προσέθεσε ο άλλος άγωγιότης, μιὰ μέρα με τὸ Βάγια τὸν Κομπῆ ;

- 'Αλήθεια κ' αὐτὸ εἶνε γιά γέλια.

- Τι έκανε ;

- Τοῦ εἶχε δώσει κάτι νά τοῦ ψωνήση άπ' τῆ Σμύρνη. Στῆς λει- τουργία άπάνω εκεί που έψαλε ο Παπαφάνας, εἶδε τὸ Βάγια τὸν Κομπῆ στὴν εκκλησία ..

- «... «... Τὴν τιμωτέραν τὸν Χερουβεῖμ... τάφερως τὰ ψούνια, Βάγια ;... και ενδοξότεραν άσυ-

κρίτως τὸν Σεραφεῖμ...» Κουφάθηκας, ρὲ Βάγια, δὲν άκούς ; τάφερως τὰ ψούνια ; εἶπα...

-Και τώρα τι άπέγεινε ο Παπαφάνας ρώτησα ;

- 'Εγάθηκε.

- Που πήγε ;

- Νά, εἶσαι χάθηκε ένα πρωί, χωρίς κανέννας γι' αὐτὸν πλέον νά μάθῃ !... Τὸν ζήτησε ἡ παποδιά, γάλασε τὸν κόσμο, εφρόντισε σ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ χωριοῦ, μὰ πουθενά ο Παπαφάνας !...

- Μὰ πὼς συνέβη αὐτὸ ;

- Δὲν εἶπαμε πὼς ο Παπαφάνας παράπινε κρασί ; 'Ετσι τοῦ ἔσακσε πολλές φορές και «έτσουσε» με γάτι «πα- λιοφίλους». Κοντὰ σ' αὐτοῦς γνώρισε και «μπεκηθῆδες επικινδύνους» Ρωμηούς και Τούρκους με τὸς ὁποιους κρυφομεθοῦσε ..

«Ενα βράδυ που γλεντούσαν έξω σ' ένα κ' υλῶ καπνῶν, εκείνοι γιά νά γελάσουνε τὸν ἔκαμαν τάβλα στὸ μεθῶσι. 'Αμα ξεράθηκε ο 'Αφάνας τοῦ ξυρί- σαν τὸ κεφάλι τούρκιμα μ' ένα θύσανο μαλλιῶν μόνον στη κορφή, του ξύρισαν τὰ γένεια, έπειτα τὸν νύσανε Ζεϊμπέ- κικα και κατόπιν κρυφτηκανε και πίσω από κάτι καλύβες γιά νά κύνουν «χάτζι».

«'Ο 'Αφάνας εκοιμάτο ὅλο τὸ βράδυ σάν ξερός. 'Οταν τὸ πρωί τὸν χτύπησε ο ήλιος, τὸ φῶς και ἡ ζέστα, τὸν εύ- πνησαν. 'Εσηκώθη χαμῶμενος, εἰάνυσε τὰ χέρια του, έτριψε τὰ μάτια του κατόπιν και κῦτταξε νά δῆ που εἶνε. Εἶδε γύρω του ἔσο- χα και πράσινα καπνὰ νά τὸν περιστοιχίζου. Δὲν ενεδυμήθη τίποτε γιά μιὰ στίγμη και ξανάτριψε τὰ μάτια του νά δῆ που εἶνε :

- Μωρὲ πὼς βρέθηκα εδῶ !...

Τότε αἰσθάνθη κάτι ελαφρὸν και ψυχρὸν στὸ τω- φητὸ από μαλλιά κεφάλι του, εσῆκωσε τὰ χέρια και εν- τρώμος έπιασε ένα κεφάλι ζουριμένο και σάν νεροκολο- κῦθι γυμνὸ !

«Ενα κρῶο διέδραμε τὸ σῶμά του, τὰ μάτια του γουρ- λῶσαν, ἡ γλῶσσα πιάστηκε και ἡ κλιδωσές του λυθῆκαν!...

Τότε τὸ μάτι του έπεσε επάνω στὰ ροῦτῶ του και εἶδε ἀντὶ γιά ράσα, ροῦτῶ τούρκιμα, γαλάζιο γαϊτανογέλεκο, ζουνάρι κόκκινο και βράχα Ζεϊμπέκικη και πετάχτηκε άπά- νω εντρομος σάν νά εκάθητο σὲ κάβουνα άναμμένα !...

«Εκείνη τῆ στιγμῆ ένας Τούρκος χωρικὸς ἐπίτηδες βαλμένος, έπέρασε τὸν εἶδε και χαιρέτησε μ' ένα τεμενά βαθύτατον :

- Σαμπαχαῖρολσουν, Μεμετ έφέντη !...

«'Ο Παπαφάνας τάγασε. Μεμετ έφέντης ἦτο αὐτὸς ἡ τοῦ χωριοῦ ο εφημέριος, πὸς χῆς ἔκανε λειτουργία και μοίρασε και αντίδορο... Και έπιασε τὸ πρόσωπὸ του νά δῆ τὰ γένεια του και γένεια δὲν βρήκε. Ξανάτιασε πάλι τὸ κεφάλι του, κ' αὐτὸ σκληρὸ και κρῶο χωρίς κοτὸ δεξ πάντα έμεινε. 'Ετραβῆξε τὰ Τούρκικα του ροῦτῶ, εκτυπή- θηκε και έτοιμηθήκη, μῆπως ο κειρεῦεται, εφώναξε και πῆδησε, περι- μένον τας γιά νά ευνπνήση.

«'Ο Παπαφάνας εἶμαι ἡ ο Μεμετ 'Αγας ;

Τότε εἶδε μπροστά του νά περνῆν ένας από τοῦς φίλους και συμπότας του. Αὐτὸς θά τοῦ ξεγούσε τέλος τὸ μυστήριον και θά τοῦ εἶλε τὸ αἶνιγμα τι εἶνε, ο Παπαφάνας ἡ ο Μεμετ 'Αγας ;

Τὸν κῦτταξε στὰ μάτια περιμένοντας με καρδιογῦπτι.

«Εκείνος πέρασε σοβαρός, τὸν χαιρέτησε και ἀντιπαρῆλθε σο βαρότερος.

- Σαμπαχαῖρολσουν, Μεμετ 'Εφέντη.

«'Ο Παπαφάνας έμεινε ξερός. Πέρασαν ακόμη άλλοι δύο Τούρκου.

- Σαμπαχαῖρολσουν, Μεμετ 'Εφέντη.

'Απηυδημένος κῆθησε σ' ένα λιθάρι εκεί, ζαλισμένος με τοῦς καπνοῦς κ'ι τοῦς κουλάδες και τὰ δέντρα που στριφογύριζαν στὰ μάτια του. Τώρα περνῶς ο μαστρο-Νικολὸς ο πυλαιὸς του φίλος' αὐτὸς βέβαια δὲν θά γελασθῆ :

- Καλημέρα, Νικολό,

- Χαῖρ 'Ολῶ, Μεμετ 'Αγῶ !

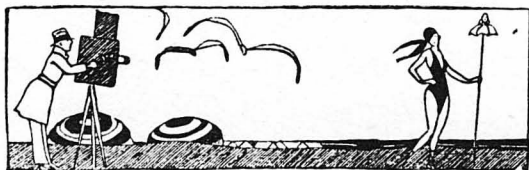
Κι' αὐτὸς Μεμετ 'Αγῶ ! Τοῦ φῆνγκε πὼς ὅλα καταρρέουν γύρω του, πὼς κρη- μνίζονται τὰ βουνά, πὼς πέφτουνε τὰ δέντρα, πὼς βουλιάζει ἡ γῆ στὰ πόδια του και μέσα σ' αὐτὸν τὸν κρημιτισμὸν συμ- παρέρυετο και αὐτὸς, στροβιλιζόμενος και ζαλισμένος. Γιά μιὰ στιγμῆ εσῆκωσε τὰ χέρια του κ' εφώναξε με μιὰ φωνῆ μεγάλη άνθρόπουλο πνιγόμενου :

- Μωρὲ Νικολό, μωρὲ !

- Διατάξατε, αγῶ μου

- Μωρὲ εἶπέ μου, στὸ Θεό σου, ο Πα- παφάνας εἶμαι εγῶ ἡ ο Μεμετ έφέντης ;

ΔΑΪΚΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΔΥΣΤΙΧΑ

* * *
 "Αν άποθάνω γώ για σέ, ό κόσμος τί θά λέη !
 Πρώτα τόν εφαρμάκωσε και ύστερα τόν κλαίει.

Ποιό δέντρο σίν μαραινεται, δέν γέρνει τά κλαριά του,
 Και ποιό κορίτσι άνόπαντρο δέν κλαίει τήν καρδιά του ;

Μεριάστε, δέντρα και κλαριά, μη στέκεστε μπροστά μου ;
 Θά βάνω μιá κακιá φωτιά νά κάψω τó σεβδά μου.

Δέν τ' άγαπώ τά μάτια γώ, πού χαμηλοτηράνε
 Πού λαχταρίζουν για φίλι και δέν τó μαρτυράνε

Σάν μ' άγαπάς πουλάκι μου, πές μου το νά τó ξέρω,
 Γιατ' είν' ό νοός μου στά βουνά, νά στείλω νά τόν φέρω.

* * *
 'Ω άραιά, μη βρέχης πειύ, κάνε μ' αυτή τή χάρι,
 Κι εγώ, με τά ματάκια μου δροσίζω τó χορτάρι.

Αυτό τó άχ άν έβγαινεν άπ' τής καρδιάς τά φύλλα,
 Θε νά καιγόταν ό ντουινιάς χωρίς φωτιά και ξύλα.

Γιά δες πώς εκατήνησα, όσαν τής γής τó χώμα.
 Πού τó πατείς και δέν μιλεί γιατι δέν έχει στόμα.

Γενού, πουλί μου, λείμονιά κ' εγώ νά γείνω χιόνι,
 Νά λουίνω νά δροσίζονται οι τρυφεροί σου κλώνοι.

* * *
 'Εδó σ' αυτή τή γειτονιά χάρος νά κατοικήση,
 Νά πάρ' όλαις τής άσχημαίς, τής όμορφαις ν' άφήση !

Ο ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

* * *
 'Ο Νικολός τόν κύτταξε σάν έκπληκτος :

— 'Αγί μου μη σ' έχτύπησεν ή ζέστα
 στό κεφάλι ;

Θά πάω στό σπῆτι μου, έσκέφθη,
 όταν συνήλθεν ό παπάς, θά πάω νά δω
 τί λέει και ή παπαδιά· δέν γίνεται παρά
 νά με γνωρίση.

* * *
 'Επερνε νά βραδυάξη όταν χτύπησε
 τήν πόρτα του σητιού του.

— Ποιός είνε, έφωναξ; άπό πάνω ή
 παπαδιά,προβάλλουσα τó κεφάλι της άπό
 τó παραθύρι.

Θί τήν ρωτήσω έσκέφθη ό Παπαφάνας άν είνε άπάνω ό πα-
 πιάς, και άν πῆ ότι δέν είνε, τότε δέν είμαι ό Μεμετ άγάς αλλά ό
 Παπαφάνας.

— 'Επάνω είνε ό Παπάς ;

'Η παπαδιά βλέποντας ένα Τουρκαλά μουστακαλή, με κόκκινα
 ζουνάρια νά κτυπάη τέτοια ώρα τó σπιτι της, φοβήθηκε και έσκέ-
 φθηκε νά τόν φοβήση γά νά φύγη.

— 'Επάνω είνε, άγá μου, τί τόν θέλετε ;

* * *
 — 'Αδόνατον, παπαδιά, δέν είνε επάνω ό παπάς ! Στήν άπαν-
 τηαι αυτήν αι ύπόνοιαι τής παπαδιάς έπήραν σάρκα και όστά.
 Σίγουρα αυτός ό Τουρκαλάς θά ήλθε νά τήν κλέψη.

— 'Επάνω είνε, σου είπα, μαζί με τó συγγενόλογι μας. Παπά !
 Παπά ! Μητρο, Γιώργο, Κώστα, Παναγιώτη τρέξτε και μās χτυ-
 πούν τήν πόρτα.

— Βρε παπαδιά μην κάνεις λάθος.

— 'Εγώ λάθος !...

Δέν βγήκε έξω ό παπάς άπ' τó πρωί.,

— Βρε εγώ είμαι ό παπάς βρε παπαδιά !

— Για κάνε μου τή χάρι μη βάλω τής φωναίς και άκούση ό
 παπάς και άλλοι και βγούν και σε μτρήσουν τά παιδιά...

Σάν τρελλάς πιά ό δυστυχής 'Αφάνας έφυγε με κατεβαμένο τó
 κεφάλι τραυλίζοντας και ψιθυρίζοντας !...

— 'Ετσι θά είνε... Δέν είμαι ό παπάς εγώ· θά είμαι ό Μεμετ
 έφέντης !...

Και άπό τότε χάθηκε άπό τó χωριό !...

— Και τί απέγινε ;

— Κανείς δέν τόν ξανάδ· πλέον, όλοι τόν άναζητούσαν, αλλά
 αυτός δέν ξαναφάνηκε. 'Η γῆ έσχίστηκε θαρρείς και τόν κατάπιε,
 τόν φτωχό !..

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΚΛΕΚΤΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΕΛΛ. ΠΟΙΗΤΩΝ

Ο ΘΕΡΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

(Τοῦ Λογκφελδού)

Είναι κάποιος θεριστής—Χάρος τόνομά του,
 Μὲ δρεπάνι κοφτερό δὼ κ' ἐκεῖ γυρίζει,
 Καὶ θερίζει τὰ σπαρτά καὶ τὰ στρώνει κάτω,
 Καὶ μ' αὐτὰ καὶ λουλούδια ποῦ καὶ ποῦ θερίζει,

— «Γιατί ὄχι ὁμορφα λουλουδάκια ;» κρᾶζει.
 «Γιατί στάχνα μοναχά, στάχνα μετὰ γένεια !
 Κι' ἂν μ' ἄρσες ἢ χάρι τους τάχα τί πειράζει ;
 "Όλα πίσω θά δοθοῦν κι' ἂν μὴν ἔχουν ἔννοια».

Καὶ τὰ γλυκοκότταζε μετὰ βροχμένα μάτια
 Φίλησε τὰ φύλλα τους τὰ μισογερόμενα,
 καὶ μ' εὐλάβεια τᾶδεσε μέσα σ' ἃ δεμάτια,
 ὅλα γιὰ τὸν οὐρανὸ ἴσανε γοαμμένα.

— «Τρυφερά μου λουλούδια, ὁ Θεὸς σᾶς θέλει.
 Βλέποντάς τα ἔλεγε καὶ χιμογελοῦσε.
 «Ὁ Θεὸς σᾶς ἀγαπᾷ τρυφεροὶ μου ἀγγέλοι,
 γιὰτ' ἐδῶ κι' αὐτὸς παιδί σάν καὶ σᾶς ἐξοῦσε».

Στὰ λαμπρά καὶ δροσερὰ περιβόλια ἐπάνω
 σᾶς ξαναφυτεύω ἐγὼ καὶ νά μὴ λυπάστε.
 Μὲ νεροῦ θάνατου στάλες θά σᾶς ῥάνω
 καὶ στολίδια ὅλα σᾶς τῶν ἁγίων θάστε».

Καὶ ἡ μάνα μετὰ πολλὴ πίκρα καὶ μεγάλη,
 δίνει τ' ἀκριβότερα μοσχολούλουδά της,
 ἤξερ' ἢ κακόμοιρη πὼς θά ταῦρη πάλι
 στὰ οὐράνια,κι' ἐσπίξε τῆ φτωχῆ καρδιά της.

Δέν ἦταν ὀργὴ Θεοῦ καὶ κατάρα—"Ὀχι.
 Ποῦφερς τὸ θεριστὴ τὴν ἡμέρα κείνη.
 Νά μαζώγη λουλούδια ὠρισμένο τόχει
 'Απ' τῆ γῆ καὶ τοῦ Θεοῦ πάλι νά τὰ δίνη.

(Μεταφρ. 'Αεργύρη 'Εφταλιώτη)

ΟΚΤΑΣΤΙΧΟ

(Τοῦ Στεκκέτη)

Εἰς τὸ γλυκὸ καὶ νοτερὸ τῆς νύχτις τ' ἀγεράκι
 ποῦ εὐωδιάζανε βιεραὶ οἱ κάμποι οἱ ὄργωμένοι,
 Μαζὺ κ' οἱ δυὸ ἀνεβρίνουμε σὲ κεινῆ ἐκεῖ τῆ ράχη
 ἐνῶ οἱ γρόλλοι ἐψάλλανε σ' ἡς φράχτες τους κρυμμένοι.

Τὰ μάτια σου, ποῦ μοιάζανε μετὰ περιστέρως μάτι,
 Σάν μιὰ δειλὴ παράκλησι στὸν οὐρανὸ κρατούσες
 Κ' ἐγὼ σάν ἐκατάλαβα ἀπ' τῆ σιωπῆ σου κατὶ
 Παραπολὺ σ' ἀγάπησα μόνο γιὰτι σιωπούσες !

(Μεταφρ. Κ. Καίροφύλα)

